

ÖZ

Yazar	:	Farhat YUSUPOV
Üniversite	:	Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi
Anabilim Dalı	:	İslam bilimleri
Tezin niteliği	:	Yüksek Lisans Tezi
Sayfa Sayısı	:	XIV + 134
Mezuniyet Tarihi	:	29/ 12/ 2017
Tez danışman(lar)ı	:	Doç. Dr. Yusuf GÖKALP

DİĞER MEZHEPLERDEN AYRILAN YÖNLERİ İTİBARIYLA MÂTURÎDİLİK

Mâturîdî, İslam Sünnî düşüncesinin teşekkül ettiği ilk dönem İslam âlimlerinden biridir. Mâturîdî, Orta Asya bölgesinde hâkim olan ve Mâturîdiyye adıyla bilinen büyük bir. Kelâm okulunun kurucusudur. Muhtelif din ve düşünce akımlarına karşı, mensup olduğu dinin inanç sistemini ortaya koyup savunmuş, bu misyonundan ötürü daha sonraları Ehli Sünnet olarak anılan Mâturîdî'ye mezhebinin imamı olarak saygı ve kabul görmüştür. Tabii olarak da, Kırgızistan topraklarında eskilerden beri günümüze kadar itikatta hâkim olan mezhep Mâturîdîliktir. Söz konusu çalışmada Mâturîdîlik ile ilgili, kaynaklara dayalı olarak ana ve doğru bilgileri ortaya koymak hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mâturîdî, Mâturîdîlik, Eş'arîlik, Kelam, İlahiyat, Mutezile

КЫСКАЧА МАЗМУНУ

Даярдаган	:	Юсупов Фархат Иллахунович
Университет	:	Кыргыз -Түрк “Манас” Университети
Багыты	:	Теология (Ислам таануу)
Иштин сыпаты	:	Магистирдик диссертация
Беттердин саны	:	XIV + 134
Бүтүрүү датасы	:	29/ 12/ 2017
Илимий жетекчи	:	Доц. Док. Юсуф Гёкалп

МАТУРИДИЛИКТИН БАШКА МАЗХАПТАРДАН БӨЛҮНГӨН ЖЕРЛЕРИ

Матуриди – сунний багытындагы Исламий ой жүгүртүү түптөлгөн алгачкы доордогу Ислам аалымдарынын көрүнүктүү өкүлү. Ошондой эле ал Орто Азия аймагында өкүм сүргөн «Матуридия» деп аталган чоң калам мектебинин куруучусу болуп саналат. Ар түрдүү диний жана философиялык агымдарга каршы өзү тутунган диндин ишеним системасын түптөп аны коргогон. Мына ушундай маанилүү жана чоң эмгенинин артынан кийинчерээк ахли сүннөт катары эсептелген Матуридия мазхабынын негиздөөчүсү катары кабыл кылынган. Изилдөө Матурдилик колго алынып, ишеничтүү булактардын негизинде туура жана негизги маалыматтарды берүү башкы максат катары коюлду.

Түйүндүү сөздөр: Матуриди, Матуридия, Калам, Ашарилик, Мутазилия

АБСТРАКТ

Выполнил	:	Юсупов Фархат Иллахунович
Университет	:	Кыргызско-Турецкий Университет “Манас”
Направление	:	Теология (Исламоведение)
Вид диссертации	:	Магистерская диссертация
Количество страниц	:	XIV + 134
Дата окончания	:	29/ 12/ 2017
Научный уководитель	:	Доц. Док. Юсуф Гёкалп

ОТЛИЧИТЕЛЬНЫЕ СТОРОНЫ МАТУРУДИИ ОТ ДРУГИХ МАЗХАБОВ

Матуриди является одним из ранних основоположников Суннитского толка Мусульманской мысли. Мыслитель является создателем каламитского движения “Матуридия” которое уже много веков господствует как одна из богословских мусульманских школ в Средней Азии. Богослов и философ в свое время систематизируя совокупность воззрений Ахль ас-Сунны идеологически противостоял различным религиозным сектам и их разрушающим воззрениям монотеистической основы религии Ислам. Кыргызстан считается землей где издревле Ислам практиковался в свете Матуридического толка. Данная работа направлена на изучение Матурдии в результате чего ожидается осветление загадочной личности в области Каляма Имама аль-Матуриди.

Ключевые слова: Матуриди, матуридия, мазхаб, калям, вероубеждение, ашариты, мутазилиты.

ABSTRACT

Prepared by : Farhat Yusupov
University : Kyrgyz-Turkish Manas University
Department : Islamic Studies
Degree of The work : Master is Thesis
Number of Pages : XIV + 134
Finished date : 29/ 12/ 2017
Supervisor : Associate. Professor. Yusuf GÖKALP

FEATURES THAT MAKE DİSTİNCTION BETWEEN MATURİDİ AND OTHER SECTS

Abu Mansur Al-Maturidi, who is one of the earliest eminent Muslim scholars in the history of Islamic Sunni thought. He was known as a founder of Maturidi School of Islamic belief that widespread in central Asia. As it is well known that Abu Mansur Al-Maturidi defended the tenets of Islamic faith against the doubtful and harmful thoughts of different religious and philosophical sects. Therefore, he was accepted as the Imam of Sunni theological school Maturidiyyah and held in great veneration by all Muslims.

Actually, this research deals with Maturidiyyah, which is traditionally and officially accepted as a unique school of theology in Kyrgyzstan. In addition, this work attempts to bring out the accurate and detailed knowledge about Maturidiyyah based on authentic sources.

Key Words: Maturidi, Maturidiyyah, Sunni, Theological School.